

دانشنامه‌ی مختصر

اقتصاد

دیوید هندرسن

ترجمه‌ی محمدصادق الحسینی، محسن رنجبر

فهرست الفبایی مقالات (فارسی – انگلیسی)

۴۰۵	کالا‌های عمومی	Public Goods	۲۴۸	حراج	Auctions
۴۰۷	کمک خارجی	Foreign Aid	۲۵۱	حساب‌های درآمد ملی	National Income Accounts
۴۱۰	کمک خیریه	Charity	۲۵۴	حقوق مالکیت	Property Rights
۴۱۲	کمونیسم	Communism	۲۵۷	حقوق و اقتصاد	Law and Economics
۴۱۵	کنترل آلودگی	Pollution Controls	۲۶۱	حکمرانی شرکتی	Corporate Governance
۴۱۸	کنترل اجاره‌بها	Rent Control	۲۶۴	حمایت از محیط زیست در بازار آزاد	Free-Market Environmentalism
۴۲۱	کنترل قیمت‌ها	Price Controls	۲۶۷	حمایت از مصرف‌کننده	Consumer Protection
۴۲۴	کیفیت محیط زیست	Environmental Quality	۲۶۹	حمایت‌گرایی	Protectionism
۴۲۷	گاز طبیعی: بازار و تنظیم‌گری	Natural Gas: Markets and Regulation	۲۷۲	حمل‌ونقل شهری	Urban Transportation
۴۳۰	گرمایش جهانی	Global Warming	۲۷۵	خدمات درمانی	Health Care
۴۳۲	مارکسیسم	Marxism	۲۸۱	خدمت سربازی اجباری	Conscription
۴۳۵	مالکیت فکری	Intellectual Property	۲۸۳	خصوصی‌سازی	Privatization
۴۳۹	مالیات بر سود سرمایه	Capital Gains Taxes	۲۸۶	خطر و ایمنی	Risk and Safety
۴۴۳	مالیات بر مصرف	Consumption Tax	۲۹۱	دارو: اقتصاد و تنظیم‌گری	Pharmaceuticals: Economics and Regulation
۴۴۶	مالیات‌ستانی	Taxation	۲۹۶	دفاع	Defense
۴۵۱	مالیات‌ستانی از شرکت‌ها	Corporate Taxation	۳۰۰	رانت‌خواری	Rent Seeking
۴۵۴	مخابرات	Telecommunications	۳۰۰	رشد اقتصادی	Economic Growth
۴۵۷	مرکانتیلیسم	Mercantilism	۳۰۳	رشد دولت	Government Growth
۴۶۰	مزیت نسبی	Comparative Advantage	۳۰۶	رفاه	Welfare
۴۶۲	مستمری بازنشستگی	Pensions	۳۱۲	رفتار سیاسی	Political Behavior
۴۶۵	مسکن	Housing	۳۱۵	رقابت	Competition
۴۶۷	معاملات نهانی	Insider Trading	۳۱۸	رکود بزرگ	Great Depression
۴۷۲	معجزه‌ی اقتصادی آلمان	German Economic Miracle	۳۲۳	ژاپن	Japan
۴۷۴	معمای زندانی	Prisoners' Dilemma	۳۲۶	ساختار مالی شرکت‌ها	Corporate Financial Structure
۴۷۶	مقررات‌زدایی از باربری زمینی	Surface Freight Transportation Deregulation	۳۳۰	سرمایه‌داری	Capitalism
۴۸۰	مقررات‌زدایی از شرکت‌های هواپیمایی	Airline Deregulation	۳۳۴	سرمایه‌گذاری	Investment
۴۸۴	مکتب اقتصاد اتریشی	Austrian School of Economics	۳۳۷	سرمایه‌ی انسانی	Human Capital
۴۸۸	منابع طبیعی	Natural Resources	۳۴۰	سطح زندگی‌ورشد اقتصادی دوران مدرن	Standards of Living and Modern Economic Growth
۴۹۱	منحنی فیلیپس	Philips Curve	۳۴۲	سود	Profits
۴۹۵	مهاجرت به آمریکا	Immigration	۳۴۴	سوسیالیسم	Socialism
۴۹۸	نام تجاری	Brand Names	۳۴۷	سیاست بودجه‌ای	Fiscal Policy
۴۹۹	نرخ بهره	Interest Rates	۳۵۰	سیاست پولی	Monetary Policy
۵۰۲	نرخ نهایی مالیات	Marginal Tax Rates	۳۵۵	سیاست‌های اقتصادی هوور	Hoover's Economic Policies
۵۰۴	نظام پولی پایه‌طلا	Gold Standard	۳۵۹	شاخص‌های قیمت مصرف‌کننده	Consumer Price Indexes
۵۰۶	نظریه‌ی بازی	Game Theory	۳۶۲	شرکت سهامی	Corporations
۵۰۹	نوآوری	Innovation	۳۶۵	شکاف جنسیتی	Gender Gap
۵۱۳	نهایی‌گرایی	Marginalism	۳۶۷	شواهد تجربی رشد اقتصادی	Empirics of Economic Growth
۵۱۵	ورزش	Sports	۳۷۲	عرضه	Supply
۵۱۸	ورزش‌سنجی	Sportometrics	۳۷۳	عرضه‌ی پول	Money Supply
۵۱۹	ورشکستگی	Bankruptcy	۳۷۶	عرضه‌ی رقابتی پول	Competing Money Supplies
۵۲۲	هجوم به بانک‌ها	Bank Runs	۳۷۹	فاجعه و بازسازی	Disaster and Recovery
۵۲۴	هزینه‌ی فرصت	Opportunity Cost	۳۸۲	فاشیسم	Fascism
۵۲۴	هنر	Arts	۳۸۴	فدرال‌رزرو	Federal Reserve System
			۳۸۸	فساد	Corruption
			۳۹۱	فقر در آمریکا	Poverty in America
			۳۹۴	قوانین ضدتراست	Antitrust
			۳۹۸	کارآفرینی	Entrepreneurship
			۴۰۱	کارایی	Efficiency
			۴۰۳	کارتل	Cartels

۱۳۰	بحران پس‌انداز و وام	Savings and Loan Crisis	۱۳	آپارتاید	Apartheid
۱۳۵	بدهی و کسری بودجه‌ی دولت	Government Debt and Deficits	۱۷	آزادی اقتصادی	Economic Freedom
۱۳۸	برق و تنظیم بازار آن	Electricity and Its Regulation	۲۱	آموزش	Education
۱۴۱	برنامه‌های حمایتی کشاورزی	Agricultural Subsidy Programs	۲۶	ابرتورم	Hyperinflation
۱۴۴	بهره‌وری	Productivity	۲۹	اتحادیه‌های کارگری	Labor Unions
۱۴۶	بیکاری	Unemployment	۳۳	اتحادیه‌ی اروپا	European Union
۱۴۸	بیمه	Insurance	۳۶	اتحادیه‌ی پولی	Monetary Unions
۱۵۲	بیمه‌ی سلامت	Health Insurance	۳۹	اثرات جانبی	Externalities
۱۵۶	بیمه‌ی مسئولیت	Liability	۴۱	اخلاق و اقتصاد	Ethics and Economics
۱۵۸	پس‌انداز	Saving	۴۴	ارز	Foreign Exchange
۱۶۱	پول‌گرایی	Monetarism	۴۷	ارزش فعلی	Present Value
۱۶۵	پیامدهای ناخواسته	Unintended Consequences	۴۷	اطلاعات	Information
۱۶۶	پیش‌بینی و مدل‌های اقتصادسنجی	Forecasting and Econometric Models	۵۱	اطلاعات و قیمت‌ها	Information and Prices
۱۷۱	تأمین اجتماعی	Social Security	۵۲	اقتصاد آزمایشگاهی	Experimental Economics
۱۷۴	تأمین مالی مبارزات انتخاباتی	Campaign Finance	۵۶	اقتصاد خرد	Microeconomics
۱۷۶	تبعیض	Discrimination	۵۸	اقتصاد رفتاری	Behavioral Economics
۱۷۹	تبلیغات	Advertising	۶۲	اقتصاد طرف عرضه	Supply-Side Economics
۱۸۳	تجارت آزاد	Free Trade	۶۶	اقتصاد فضا	Spatial Economics
۱۸۵	تجارت بین‌المللی	International Trade	۶۸	اقتصاد کلان نوکلاسیک	New Classical Macroeconomics
۱۸۷	تحریم	Sanctions	۷۲	اقتصاد کینزی	Keynesian Economics
۱۹۱	تحلیل هزینه-فایده	Benefit-Cost Analysis	۷۵	اقتصاد نوکینزی	New Keynesian Economics
۱۹۴	تخریب خلاق	Creative Destruction	۷۷	اقتصادهای در حال گذار	Transition Economies
۱۹۶	تراز پرداخت‌ها	Balance of Payments	۸۱	انتخاب عمومی	Public Choice
۱۹۸	ترازُدی منابع مشترک	Tragedy of the Commons	۸۵	انتظارات عقلانی	Rational Expectations
۲۰۰	تقاضا	Demand	۸۷	انحصار	Monopoly
۲۰۲	تقسیم کار	Division of Labor	۹۰	انرژی	Energy
۲۰۴	تمرکز صنعتی	Industrial Concentration	۹۴	انقلاب صنعتی و سطح زندگی	Industrial Revolution and the Standard of Living
۲۰۷	تنظیم‌گری	Regulation	۹۶	اوپک	OPEC
۲۰۹	تنظیم‌گری مالی	Financial Regulation	۹۹	اوراق قرضه	Bonds
۲۱۴	توافق‌نامه‌های تجاری بین‌المللی	International Trade Agreements	۱۰۲	اوراق قرضه‌ی بنجل	Junk Bonds
۲۱۶	تورم	Inflation	۱۰۵	ایمنی شغلی	Job Safety
۲۲۱	توزیع درآمد	Distribution of Income	۱۰۷	اینترنت	Internet
۲۲۵	ثبات بودجه	Fiscal Sustainability	۱۱۰	بازار آزاد	Free Market
۲۲۸	جرم	Crime	۱۱۲	بازار سهام	Stock Market
۲۳۱	جریان‌های بین‌المللی سرمایه	International Capital Flows	۱۱۴	بازار قراردادهای آتی و اختیار معامله	Futures and Options Markets
۲۳۵	جمعیت	Population	۱۱۸	بازار کنترل شرکت‌ها	Market for Corporate Control
۲۳۸	چرخه‌های کسب‌وکار	Business Cycles	۱۲۲	بازارهای سرمایه‌ی کارا	Efficient Capital Markets
۲۴۲	حباب	Bubbles	۱۲۶	بازتوزیع	Redistribution
۲۴۴	حداقل دستمزد	Minimum Wages	۱۲۸	بازیافت	Recycling

فهرست الفبایی مقالات (انگلیسی - فارسی)

Health Insurance بیمه‌ی سلامت	۱۵۲	Philips Curve منحنی فیلیپس	۴۹۱
Hoover's Economic Policies سیاست‌های اقتصادی هوور	۳۵۵	Political Behavior رفتار سیاسی	۳۱۲
Housing مسکن	۴۶۵	Pollution Controls کنترل آلودگی	۴۱۵
Human Capital سرمایه‌ی انسانی	۳۳۷	Population جمعیت	۲۲۵
Hyperinflation ابرتورم	۲۶	Poverty in America فقر در آمریکا	۳۹۱
Immigration مهاجرت به آمریکا	۴۹۵	Present Value ارزش فعلی	۴۷
Industrial Concentration تمرکز صنعتی	۲۰۴	Price Controls کنترل قیمت‌ها	۴۲۱
Industrial Revolution and the Standard of Living انقلاب صنعتی و سطح زندگی	۹۴	Prisoners' Dilemma معمای زندانی	۴۷۴
Inflation تورم	۲۱۶	Privatization خصوصی‌سازی	۲۸۳
Information اطلاعات	۴۷	Productivity بهره‌وری	۱۴۴
Information and Prices اطلاعات و قیمت‌ها	۵۱	Profits سود	۳۴۲
Innovation نوآوری	۵۰۹	Property Rights حقوق مالکیت	۲۵۴
Insider Trading معاملات نهانی	۴۶۷	Protectionism حمایت‌گرایی	۲۶۹
Insurance بیمه	۱۴۸	Public Choice انتخاب عمومی	۸۱
Intellectual Property مالکیت فکری	۴۳۵	Public Goods کالاهای عمومی	۴۰۵
Interest Rates نرخ بهره	۴۹۹	Rational Expectations انتظارات عقلانی	۸۵
International Capital Flows جریان‌های بین‌المللی سرمایه	۲۳۱	Recycling بازیافت	۱۲۸
International Trade تجارت بین‌المللی	۱۸۵	Redistribution بازتوزیع	۱۲۶
International Trade Agreements توافق‌نامه‌های تجاری بین‌المللی	۲۱۴	Regulation تنظیم‌گری	۲۰۷
Internet اینترنت	۱۰۷	Rent Control کنترل اجاره‌بها	۴۱۸
Investment سرمایه‌گذاری	۳۳۴	Rent Seeking رانت‌خواری	۳۰۰
Japan ژاپن	۳۲۳	Risk and Safety خطر و ایمنی	۲۸۶
Job Safety ایمنی شغلی	۱۰۵	Sanctions تحریم	۱۸۷
Junk Bonds اوراق قرضه‌ی بنجل	۱۰۲	Saving پس‌انداز	۱۵۸
Keynesian Economics اقتصاد کینزی	۷۲	Savings and Loan Crisis بحران پس‌انداز و وام	۱۳۰
Labor Unions اتحادیه‌های کارگری	۳۵	Social Security تأمین اجتماعی	۱۷۱
Law and Economics حقوق و اقتصاد	۲۵۷	Socialism سوسیالیسم	۳۴۴
Liability بیمه‌ی مسئولیت	۱۵۶	Spatial Economics اقتصاد فضا	۶۶
Marginal Tax Rates نرخ نهایی مالیات	۵۰۲	Sportometrics ورزش‌سنجی	۵۱۸
Marginalism نهایی‌گرایی	۵۱۳	Sports ورزش	۵۱۵
Market for Corporate Control بازار کنترل شرکت‌ها	۱۱۸	Standards of Living and Modern Economic Growth سطح زندگی و رشد اقتصادی دوران مدرن	۳۴۰
Marxism مارکسیسم	۴۳۲	Stock Market بازار سهام	۱۱۲
Mercantilism مرکانتیلیسم	۴۵۷	Supply عرضه	۳۷۲
Microeconomics اقتصاد خرد	۵۶	Supply-Side Economics اقتصاد طرف عرضه	۶۲
Minimum Wages حداقل دستمزد	۲۴۴	Surface Freight Transportation Deregulation مقررات‌زدایی از باربری زمینی	۴۷۶
Monetarism پول‌گرایی	۱۶۱	Taxation مالیات‌ستانی	۴۴۶
Monetary Policy سیاست پولی	۳۵۰	Telecommunications مخابرات	۴۵۴
Monetary Unions اتحادیه‌ی پولی	۳۲	Tragedy of the Commons تراژدی منابع مشترک	۱۹۸
Money Supply عرضه‌ی پول	۳۷۳	Transition Economies اقتصادهای در حال گذار	۷۷
Monopoly انحصار	۸۷	Unemployment بیکاری	۱۴۶
National Income Accounts حساب‌های درآمد ملی	۲۵۱	Unintended Consequences پیامدهای ناخواسته	۱۶۵
Natural Gas: Markets and Regulation گاز طبیعی: بازار و تنظیم‌گری	۴۲۷	Urban Transportation حمل‌ونقل شهری	۲۷۲
Natural Resources منابع طبیعی	۴۸۸	Welfare رفاه	۳۰۶
New Classical Macroeconomics اقتصاد کلان نوکلاسیک	۶۸		
New Keynesian Economics اقتصاد نوکینزی	۷۵		
OPEC اوپک	۹۶		
Opportunity Cost هزینه‌ی فرصت	۵۲۴		
Pensions مستمری بازنشستگی	۴۶۲		
Pharmaceuticals: Economics and Regulation دارو: اقتصاد و تنظیم‌گری	۲۹۱		

Advertising تبلیغات	۱۷۹	Disaster and Recovery فاجعه و بازسازی	۳۷۹
Agricultural Subsidy Programs برنامه‌های حمایتی کشاورزی	۱۴۱	Discrimination تبعیض	۱۷۶
Airline Deregulation مقررات‌زدایی از شرکت‌های هواپیمایی	۴۸۰	Distribution of Income توزیع درآمد	۲۲۱
Antitrust قوانین ضدتراست	۳۹۴	Division of Labor تقسیم کار	۲۰۲
Apartheid آپارتاید	۱۳	Economic Freedom آزادی اقتصادی	۱۷
Arts هنر	۵۲۴	Economic Growth رشد اقتصادی	۳۰۰
Auctions حراج	۲۴۸	Education آموزش	۲۱
Austrian School of Economics مکتب اقتصاد اتریشی	۴۸۴	Efficiency کارایی	۴۰۱
Balance of Payments تراز پرداخت‌ها	۱۹۶	Efficient Capital Markets بازارهای سرمایه‌ی کارا	۱۲۲
Bank Runs هجوم به بانک‌ها	۵۲۲	Electricity and Its Regulation برق و تنظیم بازار آن	۱۲۸
Bankruptcy ورشکستگی	۵۱۹	Empirics of Economic Growth شواهد تجربی رشد اقتصادی	۳۶۷
Behavioral Economics اقتصاد رفتاری	۵۸	Energy انرژی	۹۰
Benefit-Cost Analysis تحلیل هزینه - فایده	۱۹۱	Entrepreneurship کارآفرینی	۳۹۸
Bonds اوراق قرضه	۹۹	Environmental Quality کیفیت محیط زیست	۴۲۴
Brand Names نام تجاری	۴۹۸	Ethics and Economics اخلاق و اقتصاد	۴۱
Bubbles حباب	۲۴۲	European Union اتحادیه‌ی اروپا	۲۹
Business Cycles چرخه‌های کسب و کار	۲۳۸	Experimental Economics اقتصاد آزمایشگاهی	۵۲
Campaign Finance تأمین مالی مبارزات انتخاباتی	۱۷۴	Externalities اثرات جانبی	۳۸
Capital Gains Taxes مالیات بر سود سرمایه	۴۳۹	Fascism فاشیسم	۳۸۲
Capitalism سرمایه‌داری	۳۳۰	Federal Reserve System فدرال رزرو	۳۸۴
Cartels کارتل	۴۰۳	Financial Regulation تنظیم‌گری مالی	۲۰۹
Charity کمک خیریه	۴۱۰	Fiscal Policy سیاست بودجه‌ای	۳۴۷
Communism کمونیسم	۴۱۲	Fiscal Sustainability ثبات بودجه	۲۲۵
Comparative Advantage مزیت نسبی	۴۶۰	Forecasting and Econometric Models پیش‌بینی و مدل‌های اقتصادسنجی	۱۶۶
Competing Money Supplies عرضه‌ی رقابتی پول	۳۷۶	Foreign Aid کمک خارجی	۴۰۷
Competition رقابت	۳۱۵	Foreign Exchange ارز	۴۴
Conscription خدمت سربازی اجباری	۲۸۱	Free Market بازار آزاد	۱۱۰
Consumer Price Indexes شاخص‌های قیمت مصرف‌کننده	۳۵۹	Free Trade تجارت آزاد	۱۸۳
Consumer Protection حمایت از مصرف‌کننده	۲۶۷	Free-Market Environmentalism حمایت از محیط زیست در بازار آزاد	۲۶۴
Consumption Tax مالیات بر مصرف	۴۴۳	Futures and Options Markets بازار قراردادهای آتی و اختیار معامله	۱۱۴
Corporate Financial Structure ساختار مالی شرکت‌ها	۳۲۶	Game Theory نظریه‌ی بازی	۵۰۶
Corporate Governance حکمرانی شرکتی	۲۶۱	Gender Gap شکاف جنسیتی	۳۶۵
Corporate Taxation مالیات‌ستانی از شرکت‌ها	۴۵۱	German Economic Miracle معجزه‌ی اقتصادی آلمان	۴۷۲
Corporations شرکت سهامی	۳۶۲	Global Warming گرمایش جهانی	۴۳۰
Corruption فساد	۳۸۸	Gold Standard نظام پولی پایه طلا	۵۰۴
Creative Destruction تخریب خلاق	۱۹۴	Government Debt and Deficits بدهی و کسری بودجه‌ی دولت	۱۳۵
Crime جرم	۲۲۸	Government Growth رشد دولت	۳۰۳
Defense دفاع	۲۹۶	Great Depression رکود بزرگ	۳۱۸
Demand تقاضا	۲۰۰	Health Care خدمات درمانی	۲۷۵

فهرست الفبایی زندگی‌نامه‌ها

آستروم، الینور (۱۹۳۳–۲۰۱۲)	Elinor Ostrom	۵۳۱
آلچین، آرمِن (۱۹۱۴–۲۰۱۳)	Armen Alchian	۵۳۲
آله، موریس (۱۹۱۱–۲۰۱۰)	Maurice Allais	۵۳۳
آرو، کنت (۱۹۲۱–۲۰۱۷)	Kenneth Arrow	۵۳۳
اسپنس، مایکل (۱۹۴۳–)	Michael Spence	۵۳۴
استون، جان ریچارد نیکلاس (۱۹۱۳–۱۹۹۱)	John Richard Nicholas Stone	۵۳۴
استیگلر، جورج جی. (۱۹۱۱–۱۹۹۱)	George J. Stigler	۵۳۵
استیگلیتز، جوزف ای. (۱۹۴۲–)	Joseph E. Stiglitz	۵۳۶
اسکولز، مایرون (۱۹۴۱–)	Myron S. Scholes	۵۳۸
اسمیت، آدام (۱۷۲۳–۱۷۹۰)	Adam Smith	۵۳۹
اسمیت، ورنون. ال. (۱۹۲۷–)	Vernon L. Smith	۵۴۱
اکرلوف، جرج (۱۹۴۰–)	George Akerlof	۵۴۲
آلین، برتیل گُتارد (۱۸۹۹–۱۹۷۹)	Bertil Gotthard Ohlin	۵۴۳
انگل، رابرت اف. (۱۹۴۲–)	Robert F. Engle	۵۴۴
اوکان، آرتور (۱۹۲۸–۱۹۸۰)	Arthur M. Okun	۵۴۵
باستیا، فردریک (۱۸۰۱–۱۸۵۰)	Frédéric Bastiat	۵۴۵
برنز، آرتور فرانک (۱۹۰۴–۱۹۸۷)	Arthur Frank Burns	۵۴۶
بکر، گری استنلی (۱۹۳۰–۲۰۱۴)	Gary Stanley Becker	۵۴۶
بنتام، جرمی (۱۷۴۸–۱۸۳۲)	Jeremy Bentham	۵۴۷
بوکانان، جیمز م. (۱۹۱۹–۲۰۱۳)	James M. Buchanan	۵۴۷
بوم‌باورک، اویگن فون (۱۸۵۱–۱۹۱۴)	Eugen von Böhm-Bawerk	۵۴۸
پارِتو، ویلفردو (۱۸۴۸–۱۹۲۳)	Vilfredo Pareto	۵۴۹
پرسکات، ادوارد (۱۹۴۰–)	Edward C. Prescott	۵۵۰
پیگو، آرتور سسیل (۱۸۷۷–۱۹۵۹)	Arthur Cecil Pigou	۵۵۱
تالک، گوردون (۱۹۲۲–۲۰۱۴)	Gordon Tullock	۵۵۱
توبین، جیمز (۱۹۱۸–۲۰۰۲)	James Tobin	۵۵۴
تورگو، آن-روبر-ژاک (۱۷۲۷–۱۷۸۱)	Anne-Robert-Jacques Turgot	۵۵۴
تینبرخن، یان (۱۹۰۳–۱۹۹۴)	Jan Tinbergen	۵۵۵
جانسون، هری گوردون (۱۹۲۳–۱۹۷۷)	Harry Gordon Johnson	۵۵۵
جورج، هنری (۱۸۳۹–۱۸۹۷)	Henry George	۵۵۶
جونز، ویلیام استنلی (۱۸۳۵–۱۸۸۲)	William Stanley Jevons	۵۵۷
دوبرو، ژرار (۱۹۲۱–۲۰۰۴)	Gerard Debreu	۵۵۸
رایبنز، لاینل (۱۸۹۸–۱۹۸۴)	Lionel Robins	۵۵۹
رایبنسون، جون وایلت (۱۹۰۳–۱۹۸۳)	Joan Violet Robinson	۵۵۹
ریکاردو، دیوید (۱۷۷۲–۱۸۲۳)	David Ricardo	۵۶۰
زلتن، راینهارد (۱۹۳۰–۲۰۱۶)	Reinhard Selten	۵۶۱
سارجنت، توماس (۱۹۴۳–)	Thomas J. Sargent	۵۶۲
ساموئلسون، پل آنتونی (۱۹۱۵–۲۰۰۹)	Paul Anthony Samuelson	۵۶۳

سایمون، هربرت الکساندر (۱۹۱۶–۲۰۰۱)	Herbert Alexander Simon	۵۶۴
سن، آمارتیا (۱۹۳۳–)	Amartya Sen	۵۶۵
سولو، رابرت مرتون (۱۹۲۴–)	Robert Merton Solow	۵۶۶
سه، ژان باتیست (۱۷۶۷–۱۸۳۲)	Jean-Baptiste Say	۵۶۶
شارپ، ویلیام اف. (۱۹۳۴–)	William F. Sharpe	۵۶۷
شلینگ، توماس (۱۹۲۱–۲۰۱۶)	Thomas Schelling	۵۶۷
شولتز، تئودور ویلیام (۱۹۰۲–۱۹۹۸)	Theodore William Schultz	۵۶۹
شومپیتر، جوزف آلوویس (۱۸۸۳–۱۹۵۰)	Joseph Alois Schumpeter	۵۷۰
شیلر، رابرت جی. (۱۹۴۶–)	Robert J. Schiller	۵۷۱
فاما، یوجین (۱۹۲۹–)	Eugene Fama	۵۷۲
فریدمن، میلتون (۱۹۱۲–۲۰۰۶)	Milton Friedman	۵۷۳
فریش، راگنار (۱۸۹۵–۱۹۷۳)	Ragnar Frisch	۵۷۵
فلیس، ادموند (۱۹۳۳–)	Edmund S. Phelps	۵۷۵
فولگل، رابرت دابلیو. (۱۹۲۶–۲۰۱۳)	Robert W. Fogel	۵۷۷
فیشر، ایروینگ (۱۸۶۷–۱۹۴۷)	Irving Fisher	۵۷۷
کانتوروویچ، لئونید ویتالیوویچ (۱۹۱۲–۱۹۸۶)	Leonid Vitalievich Kantorovich	۵۷۹
کانمن، دانیل (۱۹۳۴–)	Daniel Kahneman	۵۷۹
کروگمن، پل (۱۹۵۳–)	Paul Krugman	۵۸۰
کسل، گوستاو (۱۸۶۶–۱۹۴۵)	Gustav Cassel	۵۸۲
کلاین، لارنس رابرت (۲۰۱۳–۱۹۲۰)	Lawrence Robert Klein	۵۸۳
کنه، فرانسوا (۱۶۹۴–۱۷۷۴)	François Quesnay	۵۸۳
کوپمنس، جالینگ شارلُس (۱۹۱۰–۱۹۸۵)	Tjalling Charles Koopmans	۵۸۴
کوز، رونالد اچ. (۱۹۱۰–۲۰۱۳)	Ronald H. Coase	۵۸۵
کوزنتس، سایمون (۱۹۰۱–۱۹۸۵)	Simon Kuznets	۵۸۶
کیدلند، فین (۱۹۴۳–)	Finn E. Kydland	۵۸۷
کینز، جان مینارد (۱۸۸۳–۱۹۴۶)	John Maynard Keynes	۵۸۸
گالبریت، جان کنت (۱۹۰۸–۲۰۰۶)	John Kenneth Galbraith	۵۸۹
گرینجر، کلایو (۱۹۳۴–۲۰۰۹)	Clive W. J. Granger	۵۹۰
لاک، جان (۱۶۳۲–۱۷۰۴)	John Locke	۵۹۲
لانگه، اسکار ریشارت (۱۹۰۴–۱۹۶۵)	Oskar Ryszard Lange	۵۹۲
لِرِنر، آبا پتاخیا (۱۹۰۵–۱۹۸۲)	Abba Ptachya Lerner	۵۹۳
لوکاس، رابرت ای. (۱۹۳۷–)	Robert E. Lucas Jr.	۵۹۴
لویس، دابلیو. آرتور (۱۹۱۵–۱۹۹۱)	W. Arthur Lewis	۵۹۶
لئونتیف، واسیلی (۱۹۰۶–۱۹۹۹)	Wassily Leontief	۵۹۷
ماخلوپ، فریتس (۱۹۰۲–۱۹۸۳)	Fritz Machlup	۵۹۷
مارشال، آلفرد (۱۸۲۴–۱۹۲۴)	Alfred Marshall	۵۹۸
مارکس، کارل (۱۸۱۸–۱۸۸۳)	Karl Marx	۵۹۹
مارکوویتس، هری (۱۹۲۷–)	Harry Markowitz	۵۹۹

مالتوس، توماس رابرت (۱۷۶۶–۱۸۳۴)	Thomas Robert Malthus	۶۰۰
ماندل، رابرت (۱۹۳۲–)	Robert A. Mundell	۶۰۰
مرتون، رابرت سی. (۱۹۴۴–)	Robert C. Merton	۶۰۲
مرلیز، جیمز ای. (۱۹۲۶–)	James A. Mirrlees	۶۰۳
مکفادن، دانیل ال. (۱۹۳۷–)	Daniel L. McFadden	۶۰۴
مِنِگر، کارل (۱۸۴۰–۱۹۲۱)	Carl Menger	۶۰۴
مودیلیانی، فرانکو (۱۹۱۸–۲۰۰۳)	Franco Modigliani	۶۰۵
مورگنِشترن، اُسکار (۱۹۰۲–۱۹۷۷)	Oskar Morgenstern	۶۰۶
مید، جیمز ادوارد (۱۹۰۷–۱۹۹۵)	James Edward Meade	۶۰۶
میردال، گونار (۱۸۹۸–۱۹۸۷)	Gunnar Myrdal	۶۰۷
مِیزِس، لودویگ فون (۱۸۸۱–۱۹۷۳)	Ludwig von Mises	۶۰۸
میل، جان استوارت (۱۸۰۶–۱۸۷۳)	John Stuart Mill	۶۰۸
میلر، مرتون اچ. (۱۹۲۳–۲۰۰۰)	Merton H. Miller	۶۰۹
نایت، فرانک هاینمن (۱۹۷۲–۱۸۸۵)	Frank Hyneman Knight	۶۱۰
نَش، جان (۱۹۲۸–۲۰۱۵)	John F. Nash Jr.	۶۱۱
نورث، داگلاس (۱۹۲۰–۲۰۱۵)	Douglas North	۶۱۱

نویمن، جان فون (۱۹۰۳–۱۹۵۷)	John von Neumann	۶۱۲
والراس، لئون (۱۸۳۴–۱۹۱۰)	Leon Walras	۶۱۳
وِبر، ماکس (۱۸۶۴–۱۹۲۰)	Max Weber	۶۱۳
وبلن، تورشتاین (۱۸۵۷–۱۹۲۹)	Thorstein Veblen	۶۱۴
ویکری، ویلیام اس. (۱۹۱۴–۱۹۹۶)	William S. Vickrey	۶۱۴
ویکسل، کنوت (۱۸۵۱–۱۹۲۶)	Knut Wicksell	۶۱۶
ویلیامسون، الیور ای. (۱۹۳۲–)	Oliver E. Williamson	۶۱۷
وینر، یاکوب (۱۸۹۲–۱۹۷۰)	Jacob Viner	۶۱۸
هارشانی، جان سی. (۱۹۲۰–۲۰۰۰)	John C. Harsanyi	۶۱۸
هارود، روی اف. (۱۹۰۰–۱۹۷۸)	Roy F. Harrod	۶۱۹
هاولمو، تریگوه (۱۹۱۱–۱۹۹۹)	Trygve Haavelmo	۶۲۰
هایک، فریدریش آگوست (۱۸۹۹–۱۹۹۲)	Friedrich August Hayek	۶۲۰
هکمن، جیمز جی. (۱۹۴۴–)	James J. Heckman	۶۲۲
هلر، والتر وولفگانگ (۱۹۱۵–۱۹۸۷)	Walter Wolfgang Heller	۶۲۳
هیکس، جان آر. (۱۹۰۴–۱۹۸۹)	John R. Hicks	۶۲۴
هیوم، دیوید (۱۷۱۱–۱۷۷۶)	David Hume	۶۲۴

وضعیت اجتماعی آزاد خود (از جمله ازدواج‌های بین نژادی) در دنیا شهرتی به هم زده بود و با نیواورلئان، پناهگاه دریانوردان خسته از دریا، رقابت می‌کرد.

جدایی فیزیکی دو گروه اروپایی و رابطه‌ی محدود آفریکانرها با قبیله‌های آفریقایی، در اواسط سده‌ی نوزده توافقی شکننده و کوتاه‌مدت را ممکن کرد. کشف غنی‌ترین منابع طلای دنیا در سال ۱۸۷۱ در رودخانه‌ی راند^۷ واقع در ترانسوال (الماس نیز قبلاً در سال ۱۸۶۶ کشف شده بود) قبایل این شبه‌قاره را به شدت به سمت خود کشید و زولوها، سوتوها، خوسی‌ها، آفریکانرها و انگلیسی‌ها را جذب فرصت‌های پرمفعتی کرد که در حوزه‌ی «ویت‌واترزراند»^۸ پدیدار می‌شد.

همکاری و رقابت: پویایی درونی تبعیض نژادی

تب طلا در آفریقای جنوبی به همکاری طبیعی میان سرمایه‌ی سفیدپوستان و قدرت زیاد کارگران سیاه منجر شد. عواید همکاری سرمایه‌گذاران مشتاق انگلیسی و هزاران کارگر آفریقایی کافی بود تا شکاف‌های ناشی از تفاوت‌های زبانی و جغرافیایی و آداب و رسوم را بپوشاند. با وجود این، در ابتدا سرمایه‌داران انگلیسی تنها می‌توانستند با مدیران و سرکارگران انگلیسی و آفریکانر که با زبان و عادات کاری آن‌ها آشنایی داشتند به‌طور مستقیم معامله کنند. اما طولی نکشید که این افراد دستمزد بسیار بالایی طلب کردند. از سوی دیگر، کارگران سیاه‌پوست به شکلی روزافزون می‌توانستند نقش‌های مدیریت صنعتی را با هزینه‌ی بسیار کمتر به انجام رسانند. بدین ترتیب برای افزایش سود، جایگزینی سیاهان به‌جای سفیدپوستان در مشاغل معدنی تخصصی و نیمه‌تخصصی در دستور کار شرکت‌های معدنی قرار گرفت.

کارگران سفیدپوست از عرضه‌ی بالای نیروی کار ارزان آفریقایی که رقیب آن‌ها بودند نگران شدند. لذا تجار و مقامات دولتی سفیدپوست، از جمله پلیس، همواره به آزار و اذیت کارگران آفریقایی می‌پرداختند تا آن‌ها را از رفتن به معادن و رقابت برای کسب موقعیت‌های شغلی دائم منصرف کنند. «اتاق معادن»، که گروهی از کارفرمایان را شامل می‌شد و در دهه‌ی ۱۸۹۰ ایجاد شده بود، بارها از این تبعیض نظام‌مند شکایت کرد و سعی می‌کرد رفتار با کارگران سیاه‌پوست را بهبود بخشد. البته این موضع نه انسان‌دوستانه بود و نه از باورهای لیبرال سرچشمه می‌گرفت. در واقع صاحبان معادن، اغلب خود نیز به اقدامات نژادپرستانه متوسل می‌شدند، اما در این مورد انگیزه‌ی اقتصادی روشنی داشتند، چون قوانینی که تفاوت‌های نژادی را در نظر نمی‌گرفت هزینه‌ی نیروی کار را به حداقل می‌رساند. این منافع چنان قدرتمند بود که سبب شد اتاق معادن هزینه‌ی اولین دادخواهی‌ها و مبارزات سیاسی علیه قوانین تبعیض‌آمیز را تأمین کند.

بسیار این حال، دولت مجموعه‌ای از مواضع قانونی را برای جلوگیری از بهبود وضعیت کارگران سیاه‌پوست ایجاد کرد. هدف قوانین رسوای «گذرنامه‌ی داخلی» این بود که عرضه‌ی کارگران رنگین‌پوست را در مراکز اشتغال «سفیدپوستان» به‌شدت محدود کند. سیاهان شهروند قانونی محسوب نمی‌شدند و مجاز نبودند برای همیشه نزدیک محل کارشان زندگی یا بدون گذرنامه‌ی دولتی مسافرت کنند. اما آخرین مورد از این

Apartheid

آپارتاید

توماس هزلت

نظام آپارتاید در آفریقای جنوبی که اکنون برچیده شده است، نمونه‌ی جالبی از رقابت گروه‌های هم‌سود برای کسب برتری سیاسی بود. جالب است که با توجه به نقض شدید حقوق بشر برخاسته از نظام آپارتاید، به بنیان‌های اقتصادی این ساختار اجتماعی طاقت‌فرسا چندان توجه نشده است. براساس دیدگاه رایج، نظام آپارتاید را سفیدپوستان ثروتمند برای سرکوب و سیطره بر سیاهان فقیر طراحی کردند. اما این نظام در حقیقت حاصل منازعات طبقاتی و ثمره‌ی مبارزات کارگران سفیدپوست با اکثریت سیاه‌پوست و سرمایه‌داران سفیدپوست بود. از این رو آپارتاید را باید بیش از هر چیز محصول پیروزی سیاسی اتحادیه‌های کارگری افراطی سفیدپوستان بر این دو رقیب قلمداد کرد. به بیان دیگر، این نظام اقتصادی سرکوب‌گر، بی‌رحم و ستمگر سوسیالیسمی با چهره‌ی نژادپرستانه بود.

ریشه‌های منازعه

در سال ۱۷۹۶ که بریتانیایی‌ها وارد آفریقای جنوبی شدند، به سرعت بر مهاجران هلندی که از سال ۱۶۵۲ در این کشور مستقر بودند، غلبه کردند و تحت نظارت پارلمان انگلستان و در چارچوب حقوق عرفی این کشور دولتی را بنیان نهادند. این نظام لیبرال فردگرا، به‌طور طبیعی، منافع آفریکانرها^۱ (مهاجران هلندی ساکن آفریقای جنوبی) را تهدید می‌کرد که هم از نظام برده‌داری (علیه بردگانی که عموماً از چین و مالایا آمده بودند) سود می‌بردند و هم از نظامی حقوقی که هیچ جایگاهی برای رنگین‌پوست‌ها قائل نبود. بوئرها^۲ (نامی که آفریکانرها بر خود نهاده بودند) از دخالت انگلیسی‌ها که به نظر آنان عامل قدرتی امپریالیستی بودند، تفر داشتند و از این رو در سال ۱۸۳۵، یک سال پس از الغای برده‌داری به‌دست انگلیسی‌ها، با «کوچ بزرگ» عملاً از تابعیت پادشاهی بریتانیا سر باز زدند.

بوئرها از کیپ‌تاون^۳ به سمت شمال رفتند و پس از کشتار اعضای چند قبیله‌ی بسزرگ، از جمله زولو (Zulu)های سرسخت، در نهایت موفق شدند ترانسوال^۴ و ایالت ارنج‌فری^۵ را تأسیس و نهادهای قانونی نژادپرستانه را در آن‌ها مستقر کنند. بوئرها با ساکنان رنگین‌پوست نسبتاً کم‌شمار این مناطق که با اقتصاد مبتنی بر کشاورزی روزگار می‌گذراندند رفتاری بسیار ظالمانه داشتند و حقوق آن‌ها را سلب کردند.

کیپ‌تاون در دوره‌ی حکومت بریتانیا در سده‌ی نوزدهم وضعیت کاملاً متفاوتی داشت و اختلاط نژادی آن جزو طبیعی‌ترین نمونه‌های دنیا بود. «دورگه‌های کیپ»^۶ که جمعیت رنگین‌پوست بزرگی را تشکیل می‌دادند، در مدارس، کلیساها، کسب‌وکارها و نهادهای دولتی مشارکت داشتند. آن‌ها از حق رأی نیز برخوردار بودند که در سال ۱۸۵۴، فارغ از رنگ پوست افراد به تصویب رسیده بود. شهر بندری کیپ‌تاون به خاطر

1. Afrikaners
2. Boers
3. Capetown
4. Transvaal
5. Orange Free State
6. Cape Coloureds

7. Rand
8. Sotho
9. Xhosi
10. Witwatersrand

محدودیت‌ها دور باطلی را ایجاد می‌کرد. اگر گذرنامه را تنها برای افراد شاغل صادر کنند، فرد رنگین‌پوست چگونه می‌تواند وارد منطقه‌ی شغلی شود تا کاری به دست آورد و از آن طریق گذرنامه بگیرد؟ علاوه بر آن، رنگین‌پوستانی که در معادن کار می‌کردند اجازه نداشتند خانواده‌هایشان را به همراه آورند و این نکته حالت موقت بودنِ این مشاغل را بیشتر می‌کرد. هر یک از این محدودیت‌ها توانایی سیاه‌پوستان را برای تثبیت جایگاه خود در اقتصاد سرمایه‌داری و رقابت برابر با کارگران سفیدپوست کاهش می‌داد. سیاه‌پوستان، که به اجبار کارگر موقت بودند، برای کسب سرمایه‌ی انسانی و به چالش کشیدن مستقیم کارفرماهای سفیدپوست در بازار کار فرصتی نداشتند.

با وجود این شرایط نابرابر، انگیزه‌ی کسب سود اغلب سبب می‌شد که راه‌هایی برای هماهنگی سرمایه‌داران سفیدپوست با کارگران سیاه‌پوست پیدا شود. اما کارگران سفید در اوایل دهه‌ی ۱۹۰۰، اتحادیه‌های کارگری را تشکیل دادند تا در برابر این تمایل مداوم و سرسختانه‌ی سرمایه‌داران بایستند. همچنین در سال ۱۹۰۸ حزب کارگر آفریقای جنوبی^۱ برای حمایت آشکار از منافع کارگران اروپایی تشکیل شد. اعضای این حزب و اتحادیه‌های هم‌بیمان آن، از جمله اتحادیه‌ی قدرتمند کارگران معادن، همگی سفیدپوست و آشکارا سوسیالیست بودند. درواقع حزب کارگر آفریقای جنوبی از الگوی حزب کارگر انگلستان پیروی می‌کرد. این سازمان‌ها با هرگونه تنزل استانداردهای «اروپایی» یا «متمدانانه» در محل کار مخالفت می‌کردند. هدف اصلی این مخالفت جلوگیری از پیشرفت سیاه‌پوستانی بود که حاضر بودند با دستمزدی کمتر از آن‌چه اتحادیه‌ی کارگران سفیدپوست تعیین می‌کرد کار کنند.

اتحادیه‌های کارگری برای این‌که صاحبان معادن را از استفاده از کارگران ارزان‌تر آفریقایی به‌جای نیروی کار بسیار گران‌تر اروپایی بازدارند از یک سو بارها به خشونت و تهدید به اعتصاب متوسل شدند و از سوی دیگر به قانون‌گذاری پناه آوردند. قانون معادن و مشاغل که سال ۱۹۱۱ به تصویب رسید (و اغلب آن را نخستین قانون نژادپرستانه می‌نامند)، به بهانه‌ی «امنیت کارگران»، طرح صدور مجوز کار را ایجاد کرد. براساس این طرح، یک هیئت دولتی ایجاد شد تا صلاحیت افراد را برای کار در مشاغل «خطرناک» تأیید کند. در نتیجه غیراروپایی‌ها «فاقد صلاحیت» شناخته می‌شدند و نمی‌توانستند این مجوز را دریافت کنند. پیروزی اتحادیه‌های سفیدپوست در امر قانون‌گذاری پیشروی‌های کارگران آفریقایی را متوقف ساخت، تا این‌که جنگ جهانی اول تقاضا برای مواد معدنی را به‌شدت افزایش داد و سبب شد فرصت‌های شغلی و سطح دستمزد برای همه‌ی نژادها افزایش یابد. کارگران سفیدپوست فی‌نفسه با پیشرفت سیاه‌پوستان مخالف نبودند، بلکه تنها با پیشرفتی مخالف بودند که به نظر آن‌ها منافعشان را به خطر می‌انداخت.

رکود پس از جنگ و سقوط قیمت طلا به ایسن آرامش پایان داد. اتاق معادن در دسامبر ۱۹۲۱ اعلام کرد که قصد دارد دو هزار کارگر سفیدپوست در مشاغل نیمه‌تخصصی را که دستمزد بالایی دارند اخراج کند و به‌جای آنان آفریقایی‌ها را استخدام کند. قبل از اجرای این برنامه، اتحادیه‌ی کارگران معادن اعتصاب بزرگی به راه انداخت، معادن را به تصرف خود درآورد و کل منطقه‌ی معدنی «رانسد» را به مدت دو ماه اشغال کرد.

دولت با بهره‌گیری از هفت‌هزار سرباز دولتی و پشتیبانی تانک و توپخانه و هواپیما در حمله‌ای تمام‌عیار که براساس گزارش‌ها به قیمت جان ۲۵۰ نفر تمام شد، راند را پس گرفت و چندین تن از رهبران اعتصاب را به دار آویخت. شورش معدن‌کارانِ اعتصابی، همچون شعار مشهور آن‌ها، سرشار از هیجان بود: «کارگران جهان متحد شوید و برای آفریقای جنوبی سفید بجنگید.» این معدن‌کاران در پیگیری رویکرد افراطی خود، که آمیزه‌ای از سوسیالیسم و نژادپرستی بود، کوچک‌ترین تردیدی نداشتند و کاملاً می‌دانستند که منافع مشترک سرمایه‌داران سفیدپوست و کارگران سیاه‌پوست منافع آن‌ها را تهدید می‌کند.

درواقع هرچند کارگران سفیدپوست و سرمایه‌داران، رنگِ پوستِ یکسانی داشتند، اهداف کاملاً متفاوتی را دنبال می‌کردند. هدف سرمایه‌ای که در معدن‌کاری و تولید به کار می‌رفت استخدام نیروی کار ارزان بود. با جذب آفریقایی‌ها به بازار کار و فرهنگ غربی، عرضه‌ی توانایی‌های مدیریت تخصصی و نیمه‌تخصصی به یکباره افزایش می‌یافت و موقعیت شغلی ممتاز اما ناپایدار کارگران سفیدپوست از دست می‌رفت. کارگران سفیدپوست از سرِ تفریح نژادپرست نشده بودند، بلکه از نظر اقتصادی به‌شدت به سیاست حذف براساس رنگ پوست وابسته شده بودند. از این رو، در انتخابات سرنوشت‌ساز سال ۱۹۲۴، دولت اسماتس — که به باورِ اعتصاب‌کنندگان آلت دست شرکت‌های بزرگ بود — بر اثر «واکنش سفیدپوستان» در برابر سرکوب شورشِ راند به دست دولت حاکم در پرتوریا سقوط کرد.

دولت ائتلافی که از ملی‌گرایان آفریکانسر (حزب مَلّی)^۲ و اعضای اتحادیه‌های کارگری سفیدپوستان (حزب کارگر آفریقای جنوبی) تشکیل شده بود، نوعی سوسیالیسم ظاهری را در دستور کار قرار داد و آن را «سیاست کارگری متمدن» نامید. بر این اساس، طرح‌های متعارفی را که در دموکراسی‌های غربی رواج داشت و از قوانین اتحادیه‌های کارگری برگرفته شده بود، با رویکردی نژادپرستانه، در آفریقای جنوبی نیز به کار گرفتند. از این رو قانون نژادپرستانه‌ی اولیه، که سال ۱۹۲۳ براساس رأی دادگاه درباره‌ی پرونده‌ی شکایت اتاق بازرگانی لغو شده بود، در قانون معادن مصوب ۱۹۲۶ مجدداً برقرار شد. قانون جدید نیز همانند قانون اولیه، به بهانه‌ی «امنیت صنعتی» از ورود سیاه‌پوستان به رده‌های شغلی مطلوب جلوگیری می‌کرد. با وجود این بهانه که به این کار وجهه‌ی قانونی می‌داد، دولت اعتراف کرد هدف این قانون «کاهش امتیازاتِ اقتصادی بومیان است»^۳.

همچنین، قانون حل اختلافات صنعتی، مصوب سال ۱۹۲۴، امکان تعیین دستمزد بخش‌های مختلف توسط اتحادیه‌های کارگری را فراهم آورد که هدف ظاهری آن، حفظ آرامش نیروی کار بود. یک سال بعد، قانون دستمزدها به بخش‌های خارج از اتحادیه‌ها نیز گسترش یافت. ثمره‌ی این قوانین استقرار سندیکالیسم نژادی بود.

فسراز و فرودِ قدرت اتحادیه‌های کارگری سفیدپوستان در تحمیل شرایط خود به کارفرمایان را به روشنی می‌توان در آمار اشتغال نژادهای مختلف مشاهده کرد. نسبت شاغلین سیاه‌پوست به سفیدپوست در معادن، در سال‌های ۱۹۱۰ تا ۱۹۱۸، حدود ۸ به ۱ یا ۹ به ۱ بود. این نسبت

در موافقت‌نامه‌ی «حفظ وضع موجود»^۱ که در سال ۱۹۱۸ به کوشش اتحادیه‌ها به تصویب رسید به ۷/۴ در مقابل ۱ کاهش یافت. در سال ۱۹۲۲، که اتاق معادن شورش راند را سرکوب کرد، این نسبت به ۱۱/۴ به ۱ افزایش یافت. با وجود این، در سال ۱۹۲۹ دولت حزب مَلّی کارگر با «سیاست کارگری متمدن»، این نسبت را به ۸/۸ به ۱ کاهش داد. سال ۱۹۵۳ که اوج دوران حکومت آپارتاید بود، این نسبت باز هم کاهش یافت و به ۶/۴ به ۱ رسید. اگر پیشرفت طبیعی آفریقایی‌ها مهار نمی‌شد، مسلماً این نسبت در مقایسه با دهه‌های گذشته به‌شدت افزایش می‌یافت. لذا این دستاوردی باورنکردنی برای سیاست‌های نژادی بود.

تشکیل اتحادیه‌های صنفی سیاه‌پوستان فی‌نفسه غیرقانونی نبود، اما تا اواخر دهه‌ی ۱۹۷۰، که قانون حمایت از اتحادیه‌های کارگران آفریقایی به تصویب رسید، وزارت کار حاضر به ثبت آن‌ها نبود. بدین ترتیب قوانین حل اختلافات صنعتی سال‌های ۱۹۲۴، ۱۹۳۶ و ۱۹۵۶ به کارگران سفیدپوست قدرت داد تا، به‌تنهایی و از طریق مذاکره‌ی رسمی اتحادیه‌های کارگری، شرایط اشتغال را کنترل کنند. قدرت عظیم اتحادیه‌هایی که از حمایت دولت برخوردار بودند در اموری همچون تعیین دستمزد، شرایط اشتغال، مزایا، صلاحیت‌های اولیه، قوانین کاری و حق مذاکره به نمایندگی از کل صنعت بسیار شگفت‌انگیز بود. اما در هر حال، این اندازه دخالت دولت برای غلبه بر انگیزه‌های اقتصادی شرکت‌ها و کارگران رنگین‌پوست کاملاً ضروری بود. هدف اعلام‌شده‌ی این سیاست‌ها نیز کنترل آن دسته از نیروهای بازار بود که پیوسته «استاندارهای متمدنانه‌ی کارگران اروپایی» را تضعیف می‌کردند.

اما این قوانین بازار کار که برای ممانعت از اشتغال وسیع سیاه‌پوستان به تصویب رسیده بود، در عمل مسیر پیشرفت کارگران موسوم به «سفیدپوستان فقیر» را نیز که پایین‌ترین لایه‌ی طبقه‌ای بودند که قرار بود از حمایت برخوردار شوند مسدود کرد. از این رو آخرین اقدام «سیاست کارگری متمدن»، ملی‌سازی کسب‌وکارهایی بود که تعداد زیادی کارگر رنگین‌پوست در استخدام خود داشتند. شرکت‌های راه‌آهن و دیگر شرکت‌های بزرگ دولتی، در راستای سیاست «تبعیض مثبت»، استخدام و ترفیع کارگرانِ سفیدپوستِ کم‌مهارت را در اولویت قرار دادند. یگانه هدف ملی‌سازی بسیاری از صنایع، تحمیل ترجیحات نژادی بود. مرل لپتون گزارش کرده است که پس از اعلام «سیاست کارگری متمدن» در ۱۹۲۴، گرایش شدید به استخدام سفیدپوست‌ها (با هزینه‌ی بیشتر) کاملاً آشکار بود^۲. از سال ۱۹۲۴ تا ۱۹۳۳، تعداد سفیدپوست‌هایی که در راه‌آهن آفریقای جنوبی استخدام شدند از ۴٬۷۶۰ نفر به ۱۷٬۷۸۳ نفر، یا از ۱۰ درصد کل کارگران به ۳۹ درصد افزایش یافت، درصورتی‌که تعداد سیاه‌پوست‌ها از ۲۷٬۵۶۴ نفر به ۲۲٬۰۰۸ نفر یا از ۷۵ درصد به ۴۹ درصد کاهش پیدا کرد. نسبت کارگران سفیدپوست در مشاغل دولتی مرکزی و محلی از ۴۵ درصد به ۶۴ درصد افزایش یافت، درحالی‌که از تعداد و نسبت سیاه‌پوست‌ها به همین اندازه کاسته شد.

از تبعیض علیه کارگران رنگین‌پوست تا آپارتاید

تبعیض علیه کارگران رنگین‌پوست مایه‌ی آرامش نیروی کار سفیدپوست شد، زیرا کارگران سیاه‌پوست و سرمایه‌داران سفیدپوست از قدرت

- status quo
- Lipton, 1986

سیاسی لازم برای ایجاد اختلال در این نظام برخوردار نبودند. علاوه بر آن، در اواسط دهه‌ی ۱۹۳۰ دوره‌ای طولانی از رونق در آفریقای جنوبی آغاز شد که از تقاضای بین‌المللی برای مواد معدنی صادراتی این کشور نشئت می‌گرفت. در طول جنگ جهانی دوم، این تقاضا به‌شدت بالا بود و دوباره به گسترش بخش‌های صنعت و معدن منجر شد. این امر هزاران کارگر آفریقایی جدید را به بازار کار وارد کرد. طی دوره‌ی شکوفایی، کارگرانِ جدید جای مدیرانِ سفیدپوست را تنگ نمی‌کردند. درواقع، سیل انبوه کارگران صنعتی سیاه‌پوست مانع از ایجاد تنگناهای شدیدی شد که حتی درآمد سفیدپوست‌های طبقه‌ی کارگر را نیز می‌توانست کاهش دهد. اما رکود پس از جنگ به مانند تجربه‌ی نسل قبل، پایانی بر این آرامش نسبی بود. سال ۱۹۴۸، ظهور اولین نشانه‌های بیکاری سفیدپوستان، رأی‌دهندگان را به وحشت انداخت و ترس از این‌که پیشرفت کارگران سیاه عرصه را بر «سفیدپوستان فقیر» تنگ کند واکنشی شدید برانگیخت. در پی این تحولات، حزب ملی در انتخابات برنده شد تا نظام آپارتاید را که سیاست اجتماعی جدید جامعی برای «توسعه‌ی جداگانه» بود به اجرا درآورد.

مشکلی که نظام آپارتاید به آن حمله می‌کرد مشکلی دوری بود. همکاری اقتصادی میان نژادهای مختلف سبب یکپارچگی اجتماعی می‌شد و ادغام اجتماعی نیز به همکاری اقتصادی بیشتر می‌انجامید، چون دستمزدِ ناچیز سیاهان کارخانه‌دارها را وسوسه می‌کرد. بنابراین نژادپرستان جداسازی اجتماعی با حمایت قانون، یعنی آپارتاید را راه اصلی افزایش حمایت اقتصادی از کارگران سفیدپوست می‌دانستند.

افزون بر آن، کشاورزان سفیدپوست که خواهان عرضه‌ی زیاد کارگران ارزان‌قیمت سیاه بودند، بر اقداماتی که دسترسی سیاهان به مشاغل صنعتی را محدود می‌کرد مُهر تأیید زدند. بدین ترتیب کشاورزان، متحدان اصلی کارگران سفیدپوست در شروع و حفظ آپارتاید بودند. تقسیم‌بندی غیرمنصفانه‌ی حوزه‌های انتخاباتی که نمایندگان بیشتری را از حوزه‌های روستایی روانه‌ی پارلمان می‌کرد، سبب شد حزب ملی، با وجود از دست دادنِ چشمگیرِ رأی مردم، در انتخابات پارلمانی سال ۱۹۴۸ پیروز شود.

رژیم آفریقای جنوبی سیاست آپارتاید را با بی‌رحمی بی‌مانندی به اجرا درآورد. «قانون مناطق گروهی» (۱۹۵۰) مکانِ اقامتِ قانونی اعضای نژادهای مختلف را تعیین می‌کرد، و جوامع محلی به نحو وحشیانه‌ای ریشه‌کن می‌شدند. «قانون ثبت جمعیت» که سال ۱۹۵۰ به تصویب رسید، کنترل اداری هویت نژادی شهروندان را به دولت سپرد و همراه با قوانین گذرنامه، کنترل سفرهای داخلی را میسر ساخت. علاوه بر آن، مخارج دولت در بخش آموزش به گونه‌ای تنظیم شد که به‌شدت به نفع سفیدپوستان بود. سال ۱۹۵۲، هزینه‌ی تحصیل هر کودکِ سیاه‌پوست تقریباً ۵ درصد هزینه‌ی تحصیل یک کودک سفیدپوست بود. آفریقایی‌ها اجازه‌ی تملک اموال غیرمنقول را نداشتند. هدف از به کارگیری همه‌ی این ابزارها افزایش حمایت اقتصادی از کارگران سفیدپوست بود که از مدت‌ها پیش، از آن بهره‌مند بودند.

سرمایه‌داران به‌شدت با آپارتاید مخالف بودند و مدافعان آپارتاید نیز به‌شدت به مخالفت با سرمایه‌داری می‌پرداختند. همان‌طور که برایان لپینگِ تاریخ‌نگار خاطر‌نشان ساخته است: «حزب ملی مجبور بود با برخی از بزرگ‌ترین گروه‌های هم‌سودِ مالی تجاری و صنعتی دربیفتد.» و

^[1] SALP